

БРАЗАЛУК Вадим,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів
досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ІНШИХ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ПРОЦЕСУ ТА ЇХ ФУНКЦІЇ В ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

Актуальність теми пов'язана з тим, що окрім осіб, які є суб'єктами цивільних правовідносин і безпосередньо беруть участь у справі, існує ціла низка інших учасників цивільного процесу. Ця категорія осіб відіграє неабияку роль у відправленні правосуддя в цивільних справах, а також у забезпеченні та виконанні завдань цивільного судочинства. В юридичній літературі зазвичай не приділяють достатньої уваги процесуальному статусу інших учасників цивільного процесу. В статті 65 ЦПК України визначене певне коло осіб, які відносяться до категорії інших учасників процесу, але багато сучасних науковців не вважають перелік цих осіб вичерпним. Це свідчить про певну специфіку вказаної групи осіб та важливе значення їхньої участі в справі для забезпечення всебічного, повного та об'єктивного встановлення та з'ясування всіх обставин справи з метою ухвалення судом обґрунтованого рішення. Виходячи з цього, слід зазначити, що процесуальний статус інших учасників цивільного процесу, їх місце та функції в системі цивільно-процесуальних правовідносин при здійсненні правосуддя вимагає більш детального розгляду.

Аналізуючи норми ЦПК України та юридичну літературу, можна виокремити три групи суб'єктів цивільно-процесуальних правовідносин, а саме: суд (який виступає обов'язковим суб'єктом цивільного процесу); особи, які безпосередньо беруть участь у справі; інші учасники цивільного процесу.

Є.О. Харитонов, вивчаючи в своїй праці суб'єктів цивільних процесуальних правовідносин, зазначав, що інші учасники цивільного процесу (на відміну від осіб, які беруть участь у справі і є суб'єктами, які мають пряму заінтересованість в процесі) виступають суб'єктами, які

надають суду та особам, які беруть участь у справі, інформаційну та організаційну допомогу [1, с. 50].

В статті 65 ЦПК України подано вичерпний перелік осіб, які є іншими учасниками цивільного процесу. Такими особами є помічник судді, секретар судового засідання, судовий розпорядник, свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач та спеціаліст [2].

Слід зазначити, що багато науковців вважають, що перелік наведений у статті 65 ЦПК України не є вичерпним. Так, Угриновська О.І. та Кравчук В.М. стверджують, що до категорії інших учасників цивільного процесу слід відносити також педагогів та лікарів [3, с. 78].

У правовій літературі категорію інших учасників цивільного процесу прийнято поділяти на дві групи. До першої групи відносять осіб, які здійснюють організаційне та технічне забезпечення цивільного процесу (помічник судді, секретар судового засідання та судовий розпорядник). До другої групи відносяться особи, які сприяють вирішенню та розгляду цивільної справи по суті (свідок, експерт, експерт з питань права, перекладач та спеціаліст) [4, с. 103].

Білоусов Ю.В. та Бичкова С.С. розглядають дану категорію осіб за критерієм обов'язковості їх участі у процесі, а саме поділяють їх на тих, участь яких є обов'язковою (оскільки вони працюють у суді та їх участь безпосередньо пов'язана з виконанням покладених на них службових та функціональних обов'язків), та тих, які залучаються до розгляду тої чи іншої цивільної справи лише за безпосередньої необхідності та потреби (участь таких осіб має факультативний характер, оскільки вони залучаються до справи судом лише в залежності від конкретних обставин та особливостей кожної із цивільних справ) [5, с. 63].

Слід звернути увагу на той факт, що такий поділ інших учасників цивільного процесу є умовним. Розглянувши та проаналізувавши запропоновані науковцями та законодавством дефініції та ознаки осіб, яких законодавець відносить до категорії інших учасників цивільного процесу можна виокремити цілу низку спільних ознак вказаної категорії осіб. А саме: усі вони є фізичними особами; мають певні навички або володіють інформацією чи знаннями, які потрібні під час погляду та вирішенні справи в суді; у даної категорії осіб відсутній юридичний інтерес під час розгляду та вирішення тої чи іншої цивільної справи в суді; ці особи мають певний процесуальний статус, визначений положеннями ЦПК України тощо.

Таким чином, для забезпечення правильного та своєчасного розгляду та вирішення цивільних справ залучаються інші учасники цивільного процесу, які не мають юридичної заінтересованості в результаті цивільної справи. Вони займають окреме місце серед суб'єктів цивільно-процесуальних правовідносин, а їх участь у справі сприяє в доказовій діяльності, а також допомагає суду у встановленні фактичних обставин по справі.

Список використаних джерел:

1. Харитонов Є. О. Цивільний процес України: навч. посіб. Київ: Істина, 2012. 472 с.
2. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 бер. 2004р. №1618 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення 27.10.2021).
3. Андрушко А.В., Білоусов Ю.В., Стефанчук Р.О. та ін. Цивільний процес: навч. посіб. / за ред. Ю. В. Білоусова. Київ : Прецедент, 2005.
4. Кравчук В. М., Угриновська О. І. Науково-практичний коментар до Цивільного процесуального кодексу України. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків: Фактор, 2010. 800 с.
5. Цивільне процесуальне право України: навч. посіб./за заг. ред. С. С. Бичкової. Київ: Атіка, 2006. 384 с.

БРАУН Дар'я,

здобувач вищої освіти третього курсу
факультету підготовки фахівців
для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

РЕЗВОРОВИЧ Кристина,

кандидат юридичних наук, завідувач
кафедри цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГРОШІ ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА

Гроші є товаром особливого виду, що відіграє роль загального еквіваленту для будь-яких інших товарів. У зв'язку з їх приналежністю гроші характеризуються оборотоспроможністю, тобто можливістю переміщатися від одного власника до іншого через укладання договорів міни, дарування, купівлі-продажу, позики, передачі та інших договорів, визначених нормативно-правовою базою. Гроші безумовно є об'єктом цивільного права, що зумовлено їх функціями, способами забезпечення та сферою правового регулювання. Тому вони заслуговують на особливий розгляд.

Сьогодні грошова проблематика досліджується в роботах Н. Болотіна, В. Власова, І. Кисельова, Є. Кулаковської, О. Липовської, Е. Мезенцева, О. Ярошенка. Правовим аспектам гендерної рівності в Україні присвячені також дослідження Т. Мельник, О. Рудневої, М. Буроменського та інших. Однак у вітчизняній літературі цивільно-правові аспекти грошей майже зовсім не були предметом спеціального дослідження, а здебільшого знайшли відображення лише в коротких нарисах науковців.